

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра конституційного права та прав людини**

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Перший проректор НАВС
полковник поліції**

Станіслав ГУСАРЄВ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕГІОНАЛЬНЕ ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА САМОВРЯДУВАННЯ

Статус дисципліни: обов'язкова

Рівень вищої освіти: другий

Ступінь вищої освіти: магістр

Галузі знань: 28 Публічне управління та адміністрування

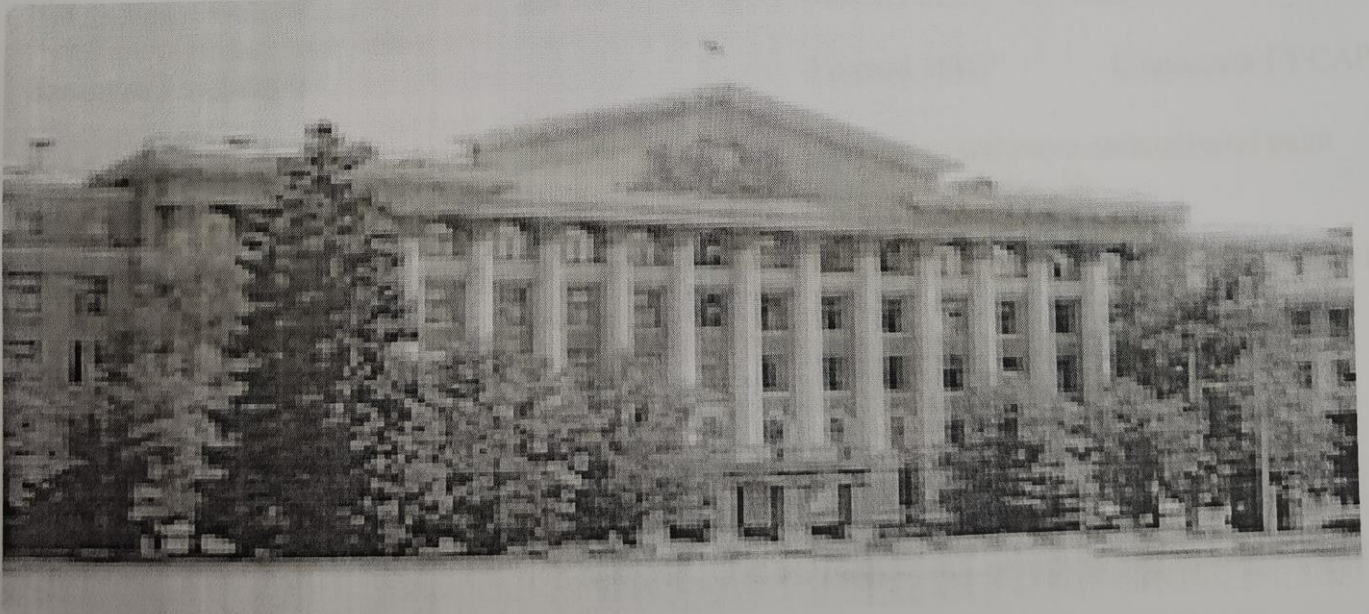
Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

Форми здобуття вищої освіти: заочна

Мова навчання: українська

Навчальний рік розроблення: 2023-2024

Форма підсумкового контролю: екзамен

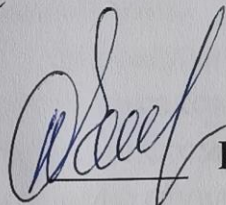

Розробники:

Осауленко Андрій Олександрович – доктор юридичних наук, професор, доцент кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри конституційного права та прав людини протокол від 13.02.2024 № 12

Завідувач кафедри конституційного права та прав людини

Катерина СЬОХ

Схвалено науково-методичною радою НАВС
Протокол від 21.02.2024 № 2

Голова науково-методичної ради

Станіслав ГУСАРЄВ

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін, зі змінами (Додаток ____).

протокол засідання кафедри
від _____.____.20__ № ____

Завідувач кафедри

протокол науково-методичної ради
від _____.____.20__ № ____

Голова НМР Станіслав ГУСАРЄВ

протокол засідання кафедри
від _____.____.20__ № ____

Завідувач кафедри

протокол науково-методичної ради
від _____.____.20__ № ____

Голова НМР Станіслав ГУСАРЄВ

протокол засідання кафедри
від _____.____.20__ № ____

Завідувач кафедри

протокол науково-методичної ради
від _____.____.20__ № ____

Голова НМР Станіслав ГУСАРЄВ

протокол засідання кафедри
від _____.____.20__ № ____

протокол науково-методичної ради
від _____.____.20__ № ____

1. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предметом вивчення навчальної дисципліни є коло питань та проблем, пов'язаних із сутністю і засадами регіонального публічного управління та самоврядування, функціями та повноваженнями органів місцевої публічної влади та їх відповідальністю.

Мета та завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни «Регіональне публічне управління та самоврядування» є підготовка висококваліфікованих фахівців, які володіють системою знань та уявленням про систему, функції та повноваження регіонального публічного управління та самоврядування.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних умінь і навичок щодо системи органів регіонального публічного управління та самоврядування, порядку їх формування та відповідальності.

Пререквізити: Філософія, Психологія, Теорія управління, Теорія держави і права, Конституційне право, Міжнародне право, Адміністративне право.

Постреквізити: Розробка та прийняття управлінських рішень, Управлінський контроль в публічній сфері, Забезпечення законності в публічному управлінні, Організаційно-правові засади публічної служби, Державне та муніципальне управління.

Перелік компетентностей відповідно до освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування» другого (магістерського) рівня галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування, спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

ФК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.

ФК04. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

ФК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

ФК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

Програмні результати навчання:

ПРН02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.

ПРН07. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.

ПРН10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.

ПРН11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

Знання, уміння, навички. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти магістра повинні:

знати:

- процеси координації діяльності керівника із суб'єктами публічного управління та адміністрування, а також взаємодії з представниками місцевого самоврядування, громадськістю;
- особливості нормативного закріплення та функціонування органів місцевої публічної влади;
- основи здійснення регіонального публічного управління та самоврядування;
- гарантії та відповідальність органів місцевої публічної влади в Україні;
- основні чинники ефективності регіонального публічного управління та самоврядування в Україні, насамперед у розрізі передачі значних повноважень та бюджетів від державних органів органам місцевої публічної влади.

уміти:

- узагальнювати практичні результати роботи і пропонувати нові рішення, аргументовано їх пояснювати;
- аналізувати та визначати потреби удосконалення функціонування регіонального публічного управління та самоврядування відповідно до найкращих зарубіжних практик і міжнародних стандартів;
- визначати нормотворчі та правозастосовні прогалини, помилки у в системі публічного управління, вживати заходи по їх усуненню та удосконаленню.

навички:

- використовувати понятійно-категоріальний апарат при вирішенні управлінських проблем;
- застосовувати теоретичні знання для високопрофесійного виконання службових обов'язків в процесі управлінської діяльності;
- практично застосовувати набуті знання при підготовці наукових досліджень;

- формулювати та обґрунтовувати правові висновки, пропозиції, рекомендації.

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри конституційного права та прав людини НАВС, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою: k003@naiau.kiev.ua.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»	Обов’язкова	
	Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»		
Загальна кількість годин – 150		Рік підготовки	
			2
		Семестр	
			3
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи	Ступінь вищої освіти: магістр	Лекції	
			6 год.
		Семінарські	
			8 год.
		Практичні	
			-
		Самостійна робота	
			136
		Вид контролю:	
			екзамен

3. Тематичний план

Назва розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Нормативний обсяг годин	Усього годин з викладачем	З них				Нормативний обсяг годин	Усього	З них			
Лекцій			Семінарських занять	Практичних занять	Самостійна робота	Лекцій			Семінарських занять	Практичних занять	Самостійна робота	
Тема 1. Територіальна основа здійснення регіонального публічного управління та самоврядування							30	2	2	-	-	28
Тема 2. Місцева публічна влада в Україні: поняття, сутність та система							30	4	2	2	-	26
Тема 3. Конституційно-правовий статус органів регіонального публічного управління та самоврядування							30	4	2	2	-	26
Тема 4. Гарантії та відповідальність органів регіонального публічного управління та самоврядування							30	2	-	2	-	28
Тема 5. Децентралізація та її вплив на ефективність регіонального публічного управління та самоврядування в Україні							30	2	-	2	-	28
Всього годин:							150	14	6	8	-	136
Підсумковий контроль	екзамен											

4. Плани семінарських і практичних занять

Тема 2. Місцева публічна влада в Україні: поняття, сутність та система

Семінарське заняття - 2 год.

1. Теоретичні засади місцевої публічної влади.
2. Поняття та сутність місцевої публічної влади.
3. Система місцевої публічної влади в Україні.
4. Принципи місцевої публічної влади.

Тема 3. Конституційно-правовий статус органів регіонального публічного управління та самоврядування

Семінарське заняття - 2 год.

1. Система органів регіонального публічного управління.
2. Конституційно-правовий статус обласних і районних рад.
3. Конституційно-правовий статус місцевих державних адміністрацій та їх роль у здійсненні регіонального публічного управління.

Тема 4. Гарантії та відповідальність органів регіонального публічного управління та самоврядування

Семінарське заняття - 2 год.

1. Гарантії місцевої публічної влади в Україні: поняття та сутність
2. Види гарантій місцевої публічної влади
3. Поняття та підстави відповідальності органів і посадових осіб місцевої публічної влади в Україні
4. Види відповідальності органів і посадових осіб місцевої публічної влади в Україні

Тема 5. Децентралізація та її вплив на ефективність регіонального публічного управління та самоврядування в Україні

Семінарське заняття - 2 год.

1. Шляхи удосконалення організації та функціонування місцевої публічної влади в Україні.
2. Децентралізація влади: світовий досвід і його значення для України.
3. Транскордонне, регіональне та міжрегіональне співробітництво місцевих влад.

5. Завдання самостійної роботи

Тема 1. Територіальна основа здійснення регіонального публічного управління та самоврядування

Реферати (доповіді):

1. Конституційно-правова регламентація територіального устрою України.
2. Територіальна основа місцевої публічної влади: проблеми і шляхи їх вирішення.
3. Принцип повсюдності у здійсненні місцевого самоврядування.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Система місцевих державних адміністрацій та територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади в Україні
2. Порядок та принципи формування місцевих державних адміністрацій та територіальних органів центральних органів виконавчої влади.

Тема 2. Місцева публічна влада в Україні: поняття, сутність та система

Реферати (доповіді):

1. Становлення місцевої публічної влади в незалежній Україні.
2. Природа місцевої публічної влади в Україні та зарубіжних країнах.
3. Принцип поєднання державних та місцевих інтересів при здійсненні публічної влади.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Магдебурзьке право на території України.
2. Сутність місцевої публічної влади.
3. Принципи місцевої публічної влади в Україні.

Тема 3. Конституційно-правовий статус органів регіонального публічного управління та самоврядування

Реферати (доповіді):

1. Конституційно-правові засади функціонування сільської, селищної, міської, районної в місті рад.
2. Конституційно-правові засади функціонування районної та обласної ради.
3. Конституційно-правові засади функціонування сільського, селищного, міського голови та старости.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Конституційно-правові засади функціонування місцевої публічної влади в країнах Європейського Союзу.
2. Міжнародно-правові стандарти організації та функціонування місцевої публічної влади.
3. Публічна служба в Україні.

Тема 4. Гарантії та відповідальність органів регіонального публічного управління та самоврядування

Реферати (доповіді):

1. Види відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування в Україні.
2. Засади реалізації принципу стримань і протизваг на місцевому рівні.
3. Конституційно-правова відповідальність місцевих рад її депутатів.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Види відповідальності органів і посадових осіб місцевої публічної влади в Україні.
2. Форми реалізації повноважень органів місцевого самоврядування в Україні
3. Міжнародний та національний аспекти регламентації відповідальності органів регіонального публічного управління та самоврядування.

Тема 5. Децентралізація та її вплив на ефективність регіонального публічного управління та самоврядування в Україні

Реферати (доповіді):

1. Децентралізація управління: досвід зарубіжних держав.
2. Горизонтальна децентралізація: поняття та сутність.
3. Вертикальна децентралізація: поняття та сутність.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Процес становлення децентралізації в Україні.
2. Проблеми вітчизняної децентралізації.

6. Індивідуальні завдання

Відповідно до навчального плану із навчальної дисципліни «Регіональне публічне управління та самоврядування» курсові, дипломні роботи не передбачено.

7. Методи навчання

Під час освітнього процесу використовуються методи навчання: бінарні, частково-пошукові; *словесні методи* (лекція, розповідь-пояснення), *наочні* (ілюстрація), *практичні* (репродуктивні, проблемно-пошукові, інтерактивні (дискусія); частково-пошукові, проблемні, дальтон-технологія, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні («мозковий штурм», синектики, Сократів діалог, аналогій, стоп-кадр, ПОПіВ-формула, дискусія, термінологічний бій, синтез думок), метод ситуацій (ситуація-вправа, ситуація-оцінка, ситуація-проблема, ситуація-ілюстрація), імпульс-повідомлення, незакінчені речення, складання коментованої схеми навчального питання.

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю – усне та письмове опитування. *Контроль самостійної* здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань, передбачених програмою.

Методи поточного контролю:

- усне опитування (бліц-опитування, фронтальне опитування);
- робота за індивідуальними завданнями;
- тестування;
- поняттєве вправлення;
- групові завдання, що передбачають розв'язання або підготовку проблемних ситуацій.

При поточному контролі оцінюються усні виступи, вирішення практичних завдань і тестів, творчі й проектні роботи.

Методи підсумкового контролю: усна відповідь або тестування.

При підсумковому контролі застосовується 100-бальна шкала оцінювання, а також національна система (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та система ECTS (A, B, C, D, E, F, FX).

Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві

Накопичення балів з тем за усі види робіт						Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
<i>max 60 %</i>						<i>max 40 %</i>	<i>max 100 %</i>
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Самостійна робота	Екзамен	
7	7	7	7	7	25	40	100

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна

Програми та силабус навчальної дисципліни, мультимедійна система з можливостями візуальної презентації навчальних матеріалів у вигляді слайдів та аудіо-/відео-, тексти лекції, навчально-методичні матеріали на офіційному вебпорталі НАВС «Дистанційні курси».

10. Перелік питань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни

1. Генеза місцевої публічної влади.
2. Історичні джерела про місцеву публічну владу в Україні та світі.
3. Етапи становлення місцевої публічної влади в незалежній Україні.
4. Місцева публічна влада в сучасній Україні: поняття та ознаки.
5. Принципи місцевої публічної влади в Україні.
6. Децентралізація у здійсненні публічної влади.
7. Місце місцевої публічної влади в механізмі держави.

8. Сутність сучасного українського конституціоналізму та його роль в розбудові місцевої публічної влади.
9. Місце та роль місцевої публічної влади в правоохоронній діяльності.
10. Магдебурзьке право на території України.
11. Наука муніципального права як теоретико-правова основа сучасного муніципалізму.
12. Сучасний український конституціоналізм та його роль у формуванні місцевої публічної влади.
13. Децентралізація у здійсненні публічної влади: світовий досвід
14. Становлення місцевої публічної влади в незалежній Україні.
15. Природа місцевої публічної влади в Україні та зарубіжних країнах.
16. Сутність місцевої публічної влади.
17. Принцип поєднання державних та місцевих інтересів при здійсненні публічної влади.
18. Конституційно-правова регламентація місцевої публічної влади в Україні.
19. Міжнародно-правові стандарти організації та функціонування місцевої публічної влади.
20. Конституційно-правовий статус місцевих державних адміністрацій та територіальних органів центральних органів виконавчої влади.
21. Конституційно-правовий статус органів регіонального публічного управління та самоврядування.
22. Європейська хартія місцевого самоврядування: значення для країн Ради Європи.
23. Принцип субсидіарності при організації та здійсненні місцевої публічної влади.
24. Конституційно-правові засади функціонування місцевої публічної влади в країнах Європейського Союзу.
25. Конституційно-правові засади функціонування сільської, селищної, міської, районної в місті рад.
26. Конституційно-правові засади функціонування районної та обласної ради.
27. Конституційно-правові засади функціонування сільського, селищного, міського голови та старости.
28. Поняття та загальна характеристика системи місцевої публічної влади.
29. Публічна служба в Україні (державна служба та служба в органах місцевого самоврядування).
30. Система місцевих державних адміністрацій та територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади в Україні.
31. Система місцевого самоврядування в Україні та характеристика її елементів.
32. Функції місцевої публічної влади.
33. Особливості здійснення правоохоронної функції на місцевому рівні в Україні.

34. Порядок та принципи формування місцевих державних адміністрацій та територіальних органів центральних органів виконавчої влади.

35. Порядок та принципи формування органів регіонального публічного управління та самоврядування.

36. Порядок формування місцевих органів публічної влади у сфері правоохоронної діяльності (муніципальної поліції).

37. Державна служба: поняття, сутність та законодавче регулювання

38. Служба в органах місцевого самоврядування: загальна характеристика.

39. Співвідношення принципів державної служби та служба в органах місцевого самоврядування.

40. Порядок та принципи формування місцевих державних адміністрацій та територіальних органів центральних органів виконавчої влади.

41. Особливості здійснення правоохоронної функції виборними органами місцевої публічної влади.

42. Здійснення правоохоронної функції місцевими органами державної виконавчої влади.

43. Зарубіжний досвід публічної служби і його значення для України.

44. Засади адміністративно-територіального устрою України та місцева публічна влада.

45. Територіальна основа місцевої публічної влади: поняття та сутність.

46. Територіальна основа функціонування місцевих державних адміністрацій та територіальних органів центральних органів виконавчої влади.

47. Територіальна основа здійснення місцевого самоврядування.

48. Реформа адміністративно-територіального устрою України та її значення для правоохоронної діяльності.

49. Конституційно-правова регламентація територіального устрою України.

50. Територіальна основа місцевої публічної влади: проблеми і шляхи їх вирішення.

51. Добровільне об'єднання територіальних громад в Україні.

52. Принцип повсюдності у здійсненні місцевого самоврядування.

53. Адміністративно-територіальний устрій і правоохоронна діяльність в Україні.

54. Історія адміністративно-територіального устрою України.

55. Особливості статусу району та області, як елементів устрою України

56. Поняття, види, повноваження та форми діяльності територіальних громад.

57. Представницькі органи місцевого самоврядування у сфері правоохоронної діяльності.

58. Виконавчі органи місцевого самоврядування у сфері правоохоронної діяльності.

59. Особливості здійснення місцевого самоврядування в столиці України місті Києві.

60. Форми реалізації повноважень органів місцевого самоврядування в Україні у правоохоронній сфері.

61. Державний контроль за реалізацією органами місцевого самоврядування повноважень в Україні.

62. Сучасні тенденції реформування та удосконалення функціонування органів регіонального публічного управління та самоврядування на основі зарубіжного досвіду.

63. Організаційно-функціональна характеристика муніципальної поліції в сфері діяльності місцевого самоврядування.

64. Світові моделі муніципальної поліції в структурі органів місцевої публічної влади.

65. Особливості закріплення повноважень органів місцевої публічної влади в законодавстві України.

66. Моделі функціонування муніципальної поліції в Україні.

67. Зарубіжні практики функціонування муніципальної поліції.

68. Форми безпосереднього здійснення місцевого самоврядування і їх значення для реалізації функції правопорядку в Україні.

69. Статус депутатів місцевої ради в Україні

70. Гарантії здійснення місцевого самоврядування.

71. Компетенція місцевих державних адміністрацій та територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади у сфері правоохоронної діяльності.

72. Компетенція органів місцевого самоврядування у сфері правоохоронної діяльності.

73. Повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад щодо забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян.

74. Акти органів та посадових осіб місцевої публічної влади.

75. Взаємодія місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування при здійсненні власних повноважень.

76. Взаємодія місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування при здійсненні делегованих повноважень.

77. Особливості нормативно-правової регламентації компетенції муніципальної поліції як ключового елементу їх правового статусу.

78. Конституційно-правові засади організації та діяльності правоохоронних органів в Україні.

79. Власні і делеговані повноваження у сфері правоохоронної діяльності місцевого самоврядування.

80. Акти представницьких органів місцевого самоврядування: поняття, види, порядок прийняття.

81. Правова основа взаємодії місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

82. Повноваження місцевих органів публічної влади у сфері правоохоронної діяльності: український та зарубіжний досвід.

83. Міжнародний та національний аспекти регламентації відповідальності органів регіонального публічного управління та самоврядування.

84. Поняття та ознаки відповідальності органів регіонального публічного управління та самоврядування в Україні.

85. Підстави відповідальності органів та посадових осіб регіонального публічного управління та самоврядування.

86. Порядок дострокового припинення повноважень органів регіонального публічного управління та самоврядування.

87. Види відповідальності органів регіонального публічного управління та самоврядування в Україні.

88. Конституційно-правова відповідальність органів регіонального публічного управління та самоврядування в Україні.

89. Муніципальна відповідальність органів регіонального публічного управління та самоврядування в Україні.

90. Засади реалізації принципу стримувань і противаг на місцевому рівні.

11. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Демиденко В. О. Верховенство права як аксіологічна вершина системи принципів місцевого самоврядування. Науково-теоретичний журнал «Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка». 2019. № 3(87). С. 167-176. <https://doi.org/10.33766/2524-0323.87.167-176>

2. Демиденко В.О. Модернізація системи принципів здійснення місцевого самоврядування в Україні: матеріали засідання науково-практичного круглого столу «Верховенство права як гарантія конституційного ладу» (Київ, 5 грудня 2019). Київ: Національна академія внутрішніх справ, 2019. С. 46-48. (Верховенство права як гарантія конституційного ладу [Текст]: матеріали засідання науково-практичного круглого столу (Київ, 5 грудня 2019). Київ: Національна академія внутрішніх справ, 2019. 184 с.

3. Євроінтеграція, міжнародне публічне управління та безпека : навч. посіб. / уклад. Птахіна О.М. Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2018. 193 с.

4. Європейський союз: теорія і практика інтеграції заради успіху : навч. посіб. / за заг. ред. А. В. Матвійчука. Рівне : Волин. обереги, 2019. 156 с.

5. Калиновський Б. В. Компетенція місцевої публічної влади / Б. В. Калиновський // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2016. – № 2 (99). – С. 54–64.

6. Калиновський Б. В. Міжнародно-правові стандарти організації та функціонування місцевої публічної влади / Б.В. Калиновський // Часопис Київського університету права. – 2016 – № 4 – С. 62–66.

7. Калиновський Б. В. Місцева публічна влада в Україні: конституційно-правові засади функціонування та розвитку : монографія / Б. В. Калиновський. – Вінниця, ТОВ «Нілан – ЛТД», 2016. – 426 с.

8. Калиновський Б. В. Принципи функціонування місцевої публічної влади в Україні: нормативне забезпечення та механізми реалізації / Б. В. Калиновський // Віче. – 2016. – № 9–10. – С. 37–40.

9. Калиновський Б. В. Шляхи реформування територіальної основи організації місцевої публічної влади в Україні / Б. В. Калиновський // Держава і право : зб. наук. праць. Серія : Юридичні науки. – Київ : Юрид. думка, 2016. – Вип. 70. – С. 191–202.

10. Колодій А. М. Конституційна реформа в сфері місцевого самоврядування / А. М. Колодій // Конституційна реформа в Україні в сфері місцевого самоврядування: уроки від країн Вишеградської четвірки : тези доп. наук.-практ. конф. (Харків, 21–22 жовт. 2016 р.). – Харків : Право, 2016. – С. 18–26.

11. Кравець М.О. Конституційні засади функціонування органів місцевого самоврядування під час умов дії воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. №4. С. 91–93.

12. Лук'янов Д. В. Вибори до органів місцевого самоврядування: вітчизняна система та досвід країн Вишеградської групи / Д. В. Лук'янов, Г. П. Пономарьова // Конституційна реформа в Україні в сфері місцевого самоврядування: уроки від країн Вишеградської четвірки : тези доп. та наук. повідомл. учасників наук-практ. конф. (м. Харків, 21–22 жовт. 2016 р.). – Харків : Право, 2016. – С. 227–231.

13. Мануїлова К. В. Тенденції розвитку децентралізації публічної влади у світі / К. В. Мануїлова // Держава та регіони: Державне управління. – 2016. – № 1. – С. 179–182.

14. Нагаєв В.М. Публічне адміністрування: електронний навчальний посібник. – Харків: ХНАУ, 2018. – 278 с.

15. Осауленко А.О. Роль та значення дисципліни «Регіональне публічне управління та самоврядування» в процесі здобуття магістерського рівня вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». Scientific and pedagogical internship «Modernization of professional education in the field of public management and administration» : the case of Ukraine and the Republic of Poland» Internship proceedings, August 29 – October 9, 2022. Wloclawek, 2022. P. 28-31.

16. Попрошаєва О.А., Шулепова О.О. Характеристика правового статусу територіальної громади як первинного суб'єкта місцевого самоврядування. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. №3. С. 101–105.

17. Публічне адміністрування в Україні: навч. посібник / за заг. ред. д-ра ф. наук, проф. В.В. Корженка, к.е.н., доц. Н.М. Мельтюхової. Харків: «Магістр», 2011. 306 с.

18. Рудік Н.В. Концептуальна основа регіональної політики в Україні та європейському союзі. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. №8. С. 65–68.

19. Слободяник Т. М. Муніципально-правова відповідальність місцевих рад та сільських, селищних, міських голів в Україні : дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.02 / Т. М. Слободяник. – Київ, 2016. – 262 с.

20. Софінська І. Міжнародно-правові стандарти місцевого самоврядування : навч. посіб. / І. Софінська. – Львів, 2016. – 241 с.

21. Теорія держави та права : навч. посіб. / Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова та ін. ; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. – Київ : НАВС, Освіта України, 2016. – 320.

22. Топузов В. І. Муніципально-правові санкції в Україні: проблеми теорії та практики : дис. канд. юрид. наук : 12.00.02 / В. І. Топузов. – Харків, 2016. – 198 с.

23. Федоренко В. Л. Конституційне право України : підручник до 20-ої річниці Конституції України та 25-ої річниці незалежності України / В. Л. Федоренко. – Київ : Ліра-К, 2016. – 616 с.

24. Чиркін А.С., Желнін В.С., Огла М.В. Особливості організації місцевого самоврядування Швеції: досвід для України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. №10. С. 68–72.

Додаткова література

1. Жовнірчик Я. Ф. Територіальна громада в системі місцевого самоврядування [Електронний ресурс] / Я. Ф. Жовнірчик. — Режим доступу: [http:// www.univ.km.ua/visnyk/1032.pdf](http://www.univ.km.ua/visnyk/1032.pdf)

2. Калиновський Б.В. Відповідальність органів та посадових осіб місцевої публічної влади в Україні: проблеми та шляхи їх розв'язання. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2018. №1 (15). С. 25–39.

3. Калиновський Б.В. Теоретичні та правові основи нормотворчої діяльності місцевої влади в Україні. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*, 2019. №2 (4). С. 25-38.

4. Калиновський Б.В. Функціонування місцевої публічної влади в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2017. №4. С. 25-31.

5. Калиновський Б.В., Кулик Т.О. Нормотворча діяльність місцевих рад в Україні. *Аспекти публічного правління* Том 6. № 5. 2018. С. 33-40.

6. Калиновський Б. В. Шляхи реформування територіальної основи організації місцевої публічної влади в Україні / Б. В. Калиновський // Держава і право : зб. наук. праць. Серія : Юридичні науки. – Київ : Юрид. думка, 2016. – Вип. 70. – С. 191–202.

7. Калиновський Б. В. Конституційні засади державної регіональної політики / Б. В. Калиновський // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2016. – № 3. – С. 26.

8. Калиновський Б. В. Конституційні засади децентралізації влади в Україні. *Вісник Центральної виборчої комісії*. 2015. № 2 (32). С. 84–89.

9. Колодій А. М. Конституційна реформа в сфері місцевого самоврядування / А. М. Колодій // Конституційна реформа в Україні в сфері місцевого самоврядування: уроки від країн Вишеградської четвірки : тези доп. наук.-практ конф. (Харків, 21–22 жовт. 2016 р.). – Харків : Право, 2016. – С. 18–26.

10. Конституційне право : підручник / МВС України, Харків. Нац.. ун-т внутр.. справ ; заг. ред. О.С. Бакумова, Т.І. Гудзь, М. І. Марчука. Харків, 2019 484 с.

11. Конституційний Договір між Верховною Радою України та Президентом України про основні засади організації та функціонування державної влади, місцевого самоврядування в Україні до прийняття нової Конституції України від 8 червня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. - №18. – Ст.133.

12. Конституція України в актах Конституційного Суду України (аналітичний огляд та коментар) / А. Стрижак. — К.: Ін Юре, 2010. — 629 с.

13. Мануїлова К. В. Тенденції розвитку децентралізації публічної влади у світі / К. В. Мануїлова // Держава та регіони: Державне управління. – 2016. – № 1. – С. 179–182.

14. Мішина Н. В. Сучасні процеси децентралізації виконавчої влади та реформування місцевого самоврядування в Україні / Н. В. Мішина // Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». – 2014. – Т. 14. – С. 228 – 233.

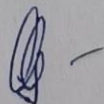
15. Сковронський Д.М. Система державного управління у Візантії: погляд крізь тисячолітню історію. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. №1. С. 41–44.

16. Стешенко Т.В., Алиєва А.В. Міські агломерації як форма співробітництва територіальних громад. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. №3. С. 114–117.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України: <http://www.kmu.gov.ua>
3. Конституційний Суд України: <http://www.ccu.gov.ua>
4. Портал МВС: <http://mvs.gov.ua>
5. Президент України: <http://www.president.gov.ua>
6. Українська Гельсінська спілка з прав людини: <http://helsinki.org.ua>
7. ООН: <http://www.un.org>
8. ОБСЄ: <http://www.osce.org>
9. Рада Європи: <http://www.coe.int>
10. Офіс Ради Європи в Україні: <http://www.coe.kiev.ua>
11. Міжнародна організація праці: www.ilo.org
12. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

Підписи авторів РПНД:

Андрій ОСАУЛЕНКО